

Laulu- ja tanssijuhla on VIRON kansan voimannäyte

9.10.2017 14.00

Olisiko itsenäistä Viroa ilman laulua ja laulujuhlia? Ehkä ei! Laulujuhlat, laulupidu, on koonnut kansan yhteen etenkin historian vaikeina aikoina.

TEKSTI JA KUVAT REIJO HÄRKÖNEN

Tarton kaupunki oli Viron kansallisen heräämisen keskus 1860-luvulla. Ensimmäiset laulujuhlat järjestettiin Tartossa 1869, mutta pian Tallinna kaappasi juhlat itselleen.

Runoilija **Kristiina Ehin** kertoo Tarton luovan toiminnan keskuksessa tulevan heinäkuun laulujuhlien tunnuskappaleesta *Kosketus*. Tämä kansainvälisestikin tunnettu runoilija ja kirjailija kirjoitti tunnuslaulua Portugalissa appelsiiniipuun alla. Ensin syntyi teksti, myöhemmin sävel, ja kuoroesitys on laulujuhlien keskiosassa.

Juhlien teema tänä vuonna on "Kosketuksen aikaa. Ajan kosketus".

Tämän vuoden laulujuhlat on historian 26:s, 4.-6. heinäkuuta. Pääjuhlaan Tallinnan laululavalle odotetaan 25 000 laulajaa ja yleisöä ainakin 70 000. Samaan aikaan järjestetään myös tanssijuhlat, mutta niiden pitopaikka on Kalevin stadion. Laulujuhlia pidetään viiden vuoden välein.

Tarton Laulujuhlamuseon johtaja **Katrin Väljä** kertoo alkuaikojen laulujuhlista Tartossa. Laulajia oli 900 ja kuulijoita 15 000. Mukana oli tuolloin myös kansallisrunoilija **Lydia Koidula**. Jo silloin parasta mitä virolaiselle voi tapahtua, oli päästä johtamaan suurta kuoroa. Nykyään laulujuhlat on mukana Unescon maailmanperintöluettelossa.

Lydia Koidula kirjoitti aikoinaan tekstin *Mu isamaa on minu arm* eli isänmaa on rakkauteni. Vuonna 1944 kuoromies **Gustav Ernesaks** teki siihen sävelmän, ja siitä lähtien sävelmä on ollut olennainen osa laulujuhlia. Mu isamaa on johdatellut Viron kansaa miehitysaikojen ohi uudelleen kohti itsenäisyyttä.

Kun heinäkuun juhlien päätös on käsillä ja kaikki laulavat yhdessä Mu isanmaa on minu arm, ei Tallinnan laululavalla ole kuivaa silmää, on pisarat silmissä, kuten virolaiset sanovat.

Suurimmillaan laululavan tapahtumat ovat koonneet 300 000 osallistujaa. Laulava vallankumous tarkoitti varmaan sitä, kun Moskovassa huomattiin, ettei joka kolmatta virolaista voi panna vankilaan. "Silloin tiesimme, että miehittäjän selkäranka on murtumassa", sanoo Katrin Välja.

Laulu- ja tanssijuhla ei ole mikä tahansa tapahtuma Virossa. Kun edelliset juhlat on pidetty, alkaa valmistautuminen seuraaviin. Kuorot ja tanssiryhmät aloittavat harjoitukset heti. Tarton maatalousyliopiston kansantanssiryhmän ohjaaja **Jaanus Randma** sanoo, että jokainen ryhmä tekee parhaansa, harjoittelee vuosikausia, ja antautuu kokeisiin ja raatien arvosteltavaksi. Huhti-toukokuussa tänä vuonna ovat olleet viimeiset harjoitukset ja näytöt. Vain parhaat pääsevät esiintymään.

Kun Salmen kulttuurikeskuksessa Nõmmen peruskoulun ja Nõmmen yksityiskoulun lapset esiintyvät viimeisessä testissä, jännityksen huomaa ilmassa. Laulut eivät ole lainkaan helppoja.

Tämän jälkeen kuorot pannaan järjestykseen alueellisesti ja valtakunnallisesti, ja parhaat pääsevät esiintymään laululavalle. Testeissä on ollut 10 000 lasta viime vuoden maaliskuusta lähtien.

Heinäkuun laulu- ja tanssijuhlat eivät ole suinkaan ainoa mahdollisuus esiintyä Virossa. Välillä on pienempiä juhlia, ja onpa ohjelmassa ollut esimerkiksi Suomi-Tartto -tanssijuhla. Mutta kaikki tähtäävät heinäkuun laululavalle tai tanssijuhlaan.

Sven Weidebaum laulujuhlien toimistosta maalaa innolla kuoronjohtajan lavaa ja osallistuu talkoopäivään, jossa kunnostetaan ja siivotaan ympäristöä. Talgehunt-tarralla, Talkoosudet, varustetut vapaaehtoiset on laulujuhlien vapaaehtoisryhmä ja jopa selkäranka. Ilman vapaaehtoisia ei laulujuhlia olisi.

"Jollain tavalla 90 prosenttia kaikista virolaisista osallistuu laulujuhlien onnistumiseen", sanoo Weidebaum."

Mutta eikö laulujuhlien merkitys ole mennyt, kun itsenäisyys on nyt saavutettu vuosikymmeniä sitten?

"Päinvastoin." Laulujuhliin ja esimerkiksi talkoisiin osallistuvien määrä on kasvanut. "Neuvostoaikaan tämä tapahtui vapauden vuoksi, nyt siksi että tuntuimme juuremme ja kielellemme."

Laulujuhlia ei voisi mainita, ellei muistaisi legendaarista kuoronjohtajaa **Gustav Ernesaksia**. Hänen kotitalonsa on aivan Laululavan lähellä. Ernesaks hankki ensimmäisen venäläisen autonsa Pobedan, Voitto, Stalinin palkinnon rahoilla. Toinen Stalin-palkinto oli jo isompi. Sillä sai rakennetuksi ison talon, joka nyt toimii Ernesaksa Majan -nimellä museona ja majapaikkana.

Ernesaks ei koskaan suostunut kertomaan, miksi hän jäi paitsi Siperiaa, mutta muut kuoronjohtajat sinne joutuivat. Hän hermostui aina tästä aiheesta puhuttaessa. Ehkä syy oli Jaroslavissa Venäjällä, jossa hän oli kuoronjohtajana sodan alussa.

Katsomme filmiä, jonka YLE sensuroi 1980-luvulla, kun siinä oli hieman epäkunnioittava lausunto Gustavin veljeltä koskien natseja ja neuvostokommunisteja. Kun nyt ollaan Gustavin kotitalossa, niin missäpä ovat nuo filmillä näkyvät arvokkaat kunniamerkit, Stalin- ja Lenin -prenikat, kansantaitelijan arvomerkit? Vello Mäeots, Ernesaksin kuoron entinen jäsen ja kuoron historian kirjoittaja tietää.

- Valitettavasti Gustavin kuoleman aikaan 'sihteerin' eli avovaimo ja hänen juopotteleva sukunsa ryöväsi kaiken ja myi Suomeen.

Nyt Gustav Ernesaksin kotitalo on Eesti Kontsertin eli konserttitalon hallussa.

- Kun heinäkuun 6. päivänä laulujuhlat ovat päätöksessään, juhla päättyy yhteislauluun Mu isamaa on minu arm. Pisarat silmissä, kaikki virolaiset ja me muutkin, vähemmällä selvinneet.

www.2014/laulupidu.ee

Runoilija Kristiina Ehin kirjoitti sanat tämän vuoden laulujuhlien tunnuskappaleeseen *Kosketus*.

Gustav Ernesaksin patsas katselee laululavalle, kuoronjohtajan sylissä laulujuhlien kansainvälisistä asioista vastaava Maris Hellrand.

Nõmmen peruskoulun kuoro harjoitteli huhtikuussa Salmen kulttuurikeskuksessa Tallinnassa.

Tarton Laulujuhlamuseon johtaja Katrin Välja laulaa itsekin kuorossa.

Tarton maatalousyliopiston kansantanssiryhmä on harjoitellut tanssijuhlille jo pitkään.